

Evaluering af Danmarks forskningsrådssystem

Harriet Wallberg-Henriksson
*Rektor,
Karolinska Institutet*

Søren Isaksen
*Koncerndirektør,
NKT Holding*

Arvid Hallén
*Adm. direktør,
Norges Forskningsråd*

Kirsten Hastrup
*Professor,
Københavns Universitet*

Gurli Martinussen
*Adm. direktør,
Tryg-Fonden*

Christian Thune
*Tidl. direktør,
Danmarks Evalueringsinstitut*

Uafhængig skribent

Baggrund

Forskningsrådssystemet blev etableret i sin nuværende form med **lov om forskningsrådgivning m.v. fra 2003**.

Lovrevision i 2006:

Hovedsageligt vedr. internationalt forskningssamarbejde og DSFs og DFFs arbejdsområder.

Lovrevision i 2008:

Hovedsageligt vedr. forskeruddannelse, forskningssamarbejde med Færøerne og Grønland og videnskabelig uredelighed. Større politiske emner udskudt til evaluering og næste lovrevision.

Lovrevision i 2009/2010: Foretages på baggrund af evalueringen

- "Om systemet i sin **organisation** og **funktion** lever op til sit **formål**"
- Relation til omverdenen (bl.a. øvrige fonde, innovationssystem etc.)

Hertil nogle specifikke temaer:

- Anonyme bedømmere
- Begrebsapparatet (fri, strategisk)
- Eventuelle overlap
- Internationalt samspil (globalisering)

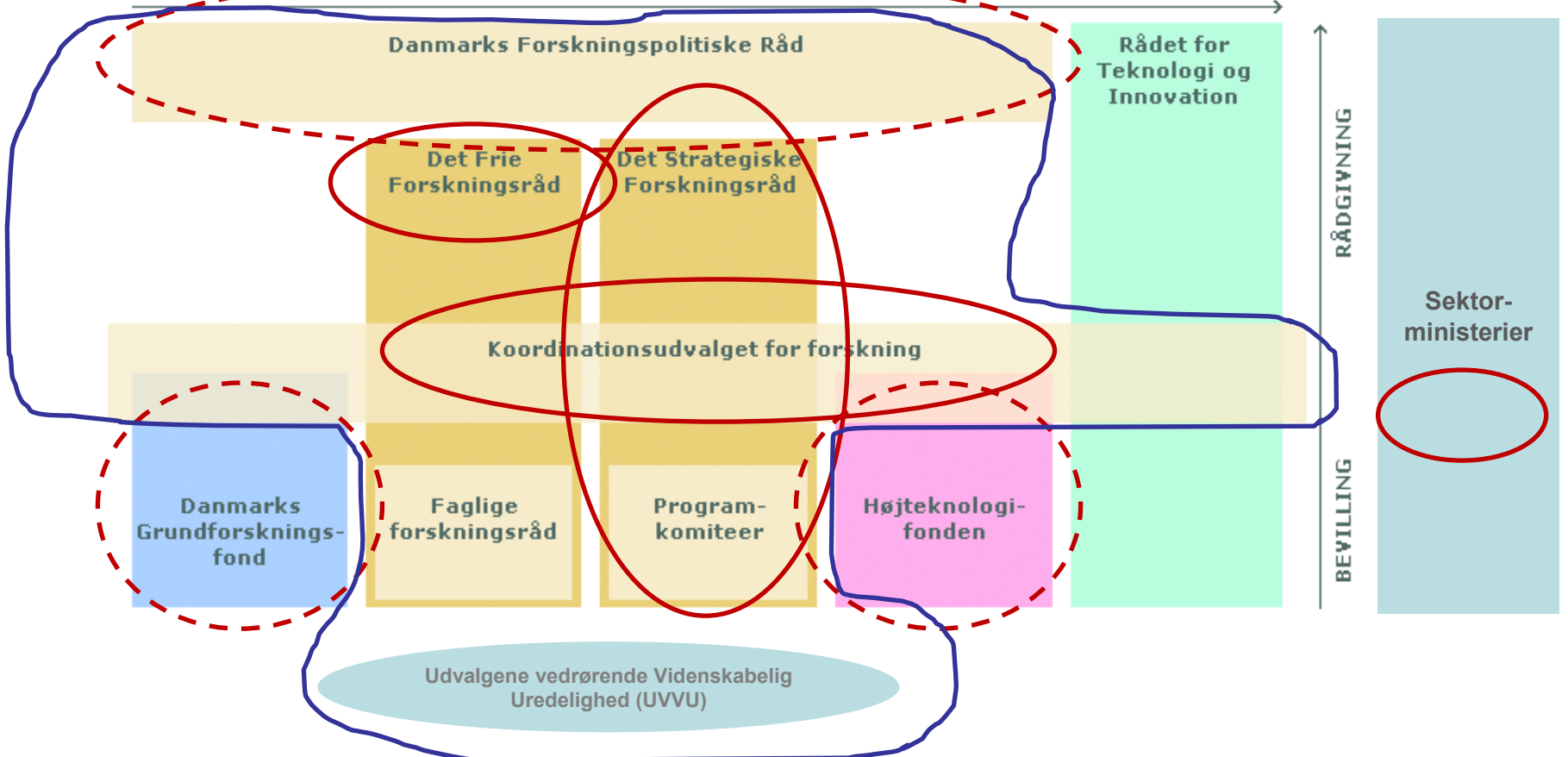

Rådssystemet

Det statslige forsknings- og innovationsrådgivende og -bevilgende system

GRUNDFORSKNING

INNOVATION

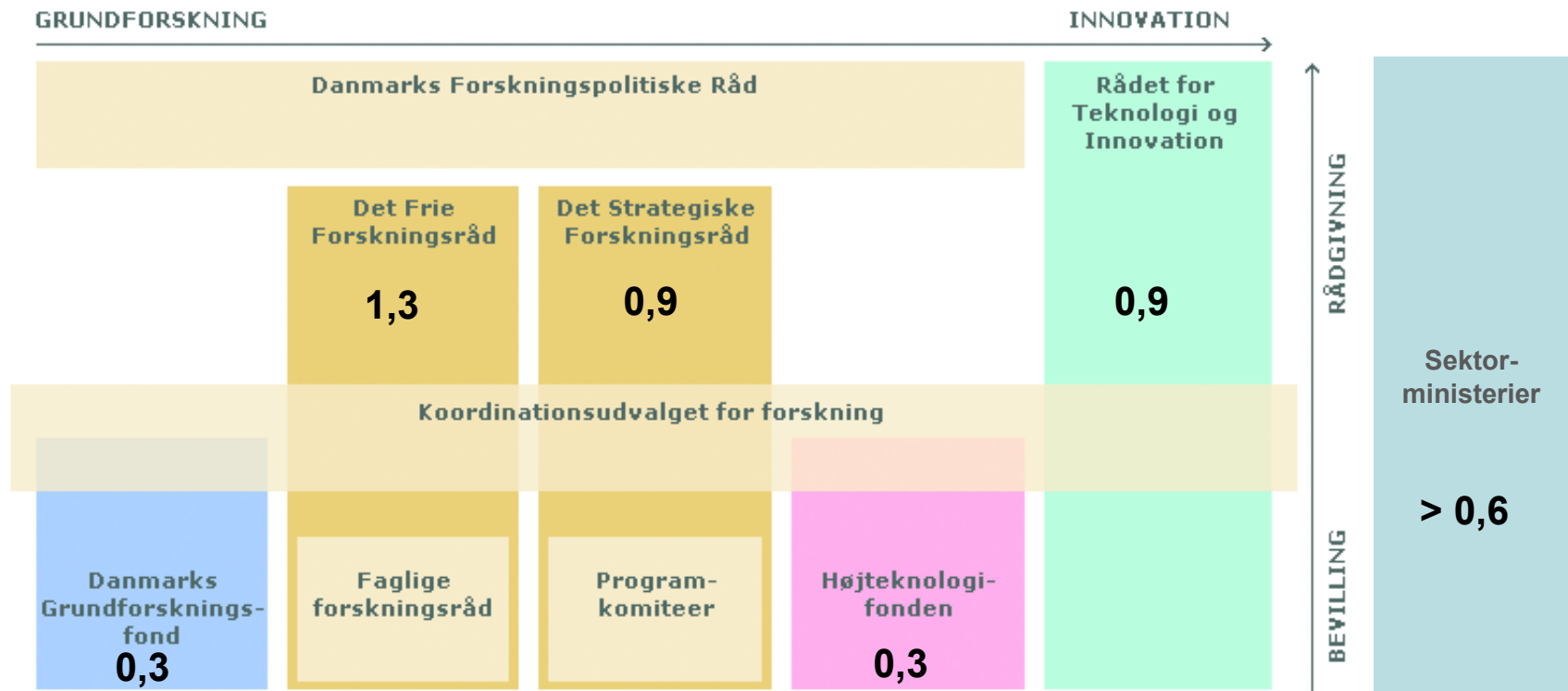

Er rådssystemet vigtigt ?

DG+DFF:	1,6 mia.DKK
DSF+HTF+RTI:	<u>2,1 mia.DKK</u>
<u>I alt:</u>	<u>3,7 mia.DKK</u>

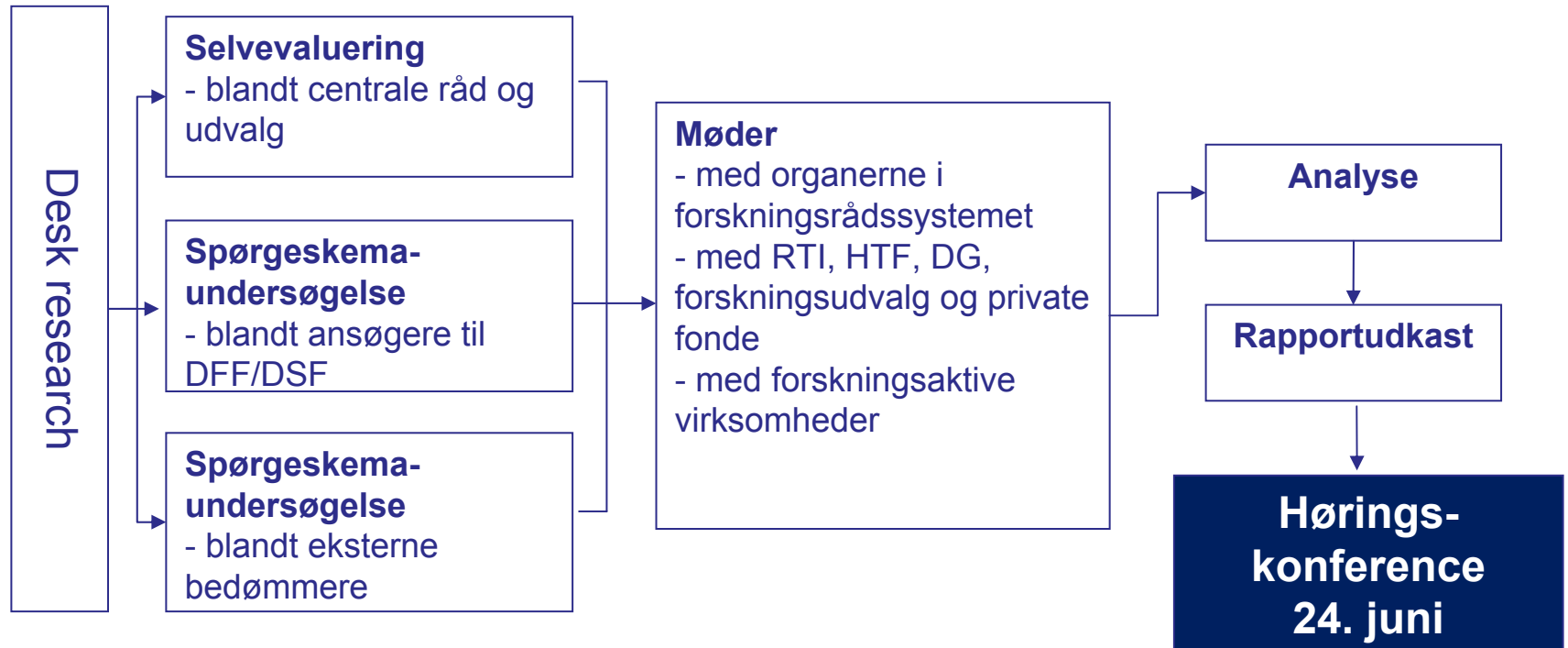
Universiteterne:	8,2 mia.DKK
Statens forskningsbudget:	14,9 mia.DKK

Det statslige forsknings- og innovationsrådgivende og -bevilgende system

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU)

Evalueringsproces

Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt forskningsrådssystem
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Habilitet (*Nepotisme*)
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler (*nomenklatur*)
5. Internationalisering af dansk forskning

Offentlig forskning er en samfundsmæssig investering!

Aht. uddannelse, national dannelse, velfærd, konkurrenceevne osv. (ej aht. forskerne!)

Og skal behandles som sådan

Størst mulig effekt, løbende vurdering af forbedringsmuligheder osv.

Basis-
streg-
ngen

Konkurren-
streg-
ngen

Forsknings-
miljøerne

Behov for et adræt og
forandringsvilligt
forskningsrådssystem

Ændrede vilkår

► Universitetsloven

► Fusioner

- Universiteter
- Sektorforskning

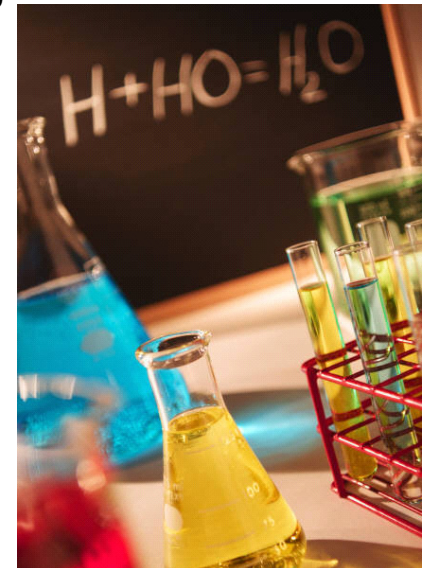
► Globalisering

- Globaliseringspulje
- Global arbejdsdeling
- Global konkurrence
- EU, regioner vs DK

Konklusioner og anbefalinger

Der er meget i det danske forskningsrådssystem som er godt og som er blevet bedre !!

- ▶ Dansk forskning har høj international standing
- ▶ Vi oplever en øget investering i offentlig dansk forskning
- ▶ Vi har fået udviklet en god ramme for effektivering af strategiske forskningsinitiativer
- ▶ Vi har fået styrket kvalitetsvurderingen i dansk forskning
 - *Øget brug af peer-review's*
 - *Bedre kvalitetsvurdering af ansøgninger i sektorministerierne*
- ▶ Vi har et effektivt system for ansøgningsbehandling
 - *Ansøgerne kan finde rundt i et komplekst system*
 - *Kort tid fra ansøgning til svar*
 - *Øget brug af to-fasede ansøgningsprocedurer*

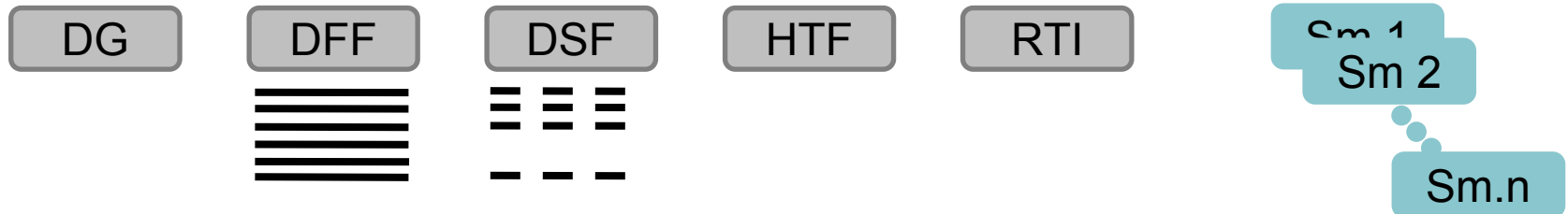
Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt forskningsrådssystem
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Habilitet (*Nepotisme*)
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler (*nomenklatur*)
5. Internationalisering af dansk forskning

Rammer for et stærkt ... **Fondsdel**

5 uafhængige fonde, hver med egen bestyrelse plus ...

+ Diversitet

- *Et vist Overlap kan ikke undgås (heller ikke i forhold til basisstrengen)*
- *Diversiteten er nu på top-niveau. Konsekvens er et fastlåst system*

- Meget fragmenteret system og et betydeligt overlap

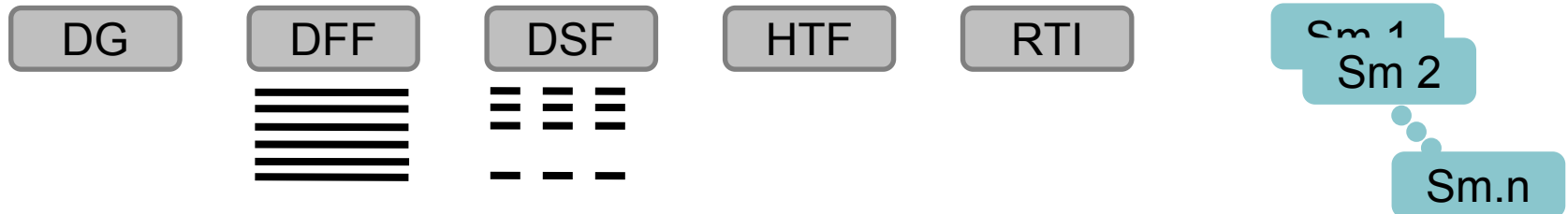
- *Manglende evne til at gennemføre store satsninger*
- *Manglende evne til at deltage i internationale programmer*
- *Enkelthederne underkritiske. Alt nyt kræver særskilt politisk beslutning*
- *Manglende fleksibilitet*

- For mange små ting behandles i konkurrencestrengen

- ▶ **Kort sigt. Én bestyrelse for DFF, DSF og evt. dele af RTI**
- ▶ **Lang sigt: Sigt mod én ledelsesenhed. Undgå knopskydning**
- ▶ **Primær fokus skal være rettet mod fondsdel. Bør også afspejles i navn**
- ▶ **Arbejdsdeling i forhold til universiteter bør redefineres**

Rammer for et stærkt ... **Fondsdel**

5 uafhængige fonde, hver med egen bestyrelse plus ...

- + Prestige og oplevelse af indflydelse knyttet til rådsarbejde
- + Positiv support fra sekretariatsfunktioner
- **Faglige råd virker fastlåste. Udvikling omkring Programkomiteer afventes**
 - *Problem for tværvideenskabelig forskning*
- **Governance**
 - *Bestyrelse udpeger ikke råd (i DFF)*
 - *Sekretariater refererer til F&I (i DFF, DSF og RTI)*

- ▶ **Ny fælles bestyrelse udpeger underliggende råd og komiteer**
- ▶ **Dynamisk system f.s.a. struktur, medlemmer og virkemidler**
- ▶ **Fælles, styrket og uafhængigt sekretariat**

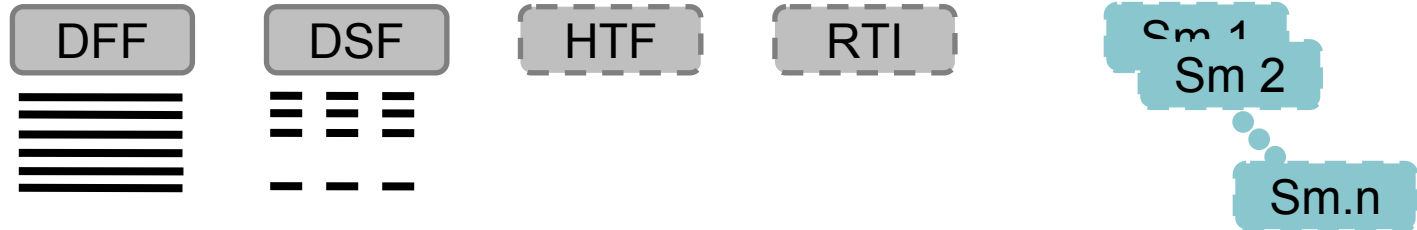
Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt forskningsrådssystem
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Habilitet (*Nepotisme*)
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler (*nomenklatur*)
5. Internationalisering af dansk forskning

Sikring af forskningskvalitet

Fokus for evalueringen har været DFF og DSF

+ Kvalitetssikringen i DFF og DSF ser generelt god ud

- *DSF ser også ud til at tage hensyn til Relevans og Effekt (NB: ikke med i kompetenceprofil)*
- *Fornemmer også at DFF ud over relevans også tager hensyn til om ansøgninger dækker Interessante områder og til Relevans (f.eks. udvikling af unge talenter)*
- *DSF kvalitetsvurderer nu Sektorministerier*

- Tværvideenskabelig forskning har det vanskeligt i DFF

- Struktur fastlåst efter discipliner
- Opslag, virkemidler, behandling fremmer (hæmmer) ikke tværvideenskabelige projekter

- ▶ **Kvalitetsvurderingen i forhold til sektorministerier bør udvides til:**
En prioriteret indstilling med efterfølgende beslutning i Sektorministeriets regi
- ▶ **Inden for DFF område bør man opprioritere fremme af tværvideenskabelige projekter**

Sikring af forskningskvalitet

Anbefalinger til yderligere kvalitetsforbedring:

Øget brug af peer reviews

- Bedre kvalitetssikring/konkurrence
- God feed-back til ansøgere
- Reducerer risiko for nepotisme

Øget brug af To-fasede ansøgninger

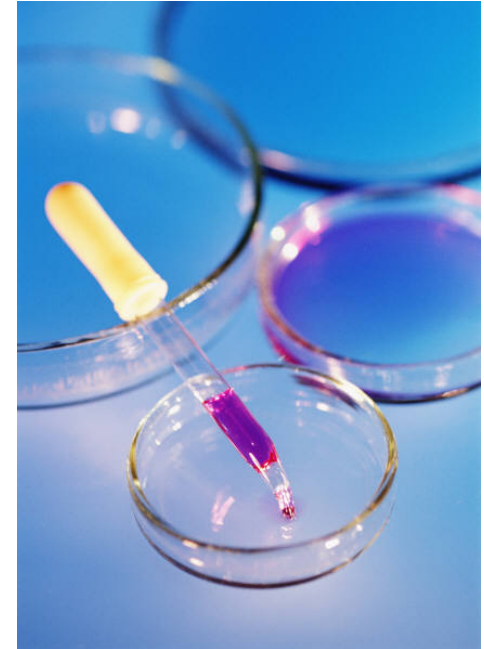
- Belaster ansøgere mindre
- Belaster system mindre

Bedre (Kvalitets)opfølgning

- Faglig opfølgning under projektføreløb. Mulighed for korrektion

Ændret sammensætning af faglige forskningsråd. Større eksternalitet

- Væsentlig mindre råd
- Internationale medlemmer i råd
- Begrænsning på antal fra samme institution

Sikring af forskningskvalitet

Anbefaling: Overgang til anonyme peer review's

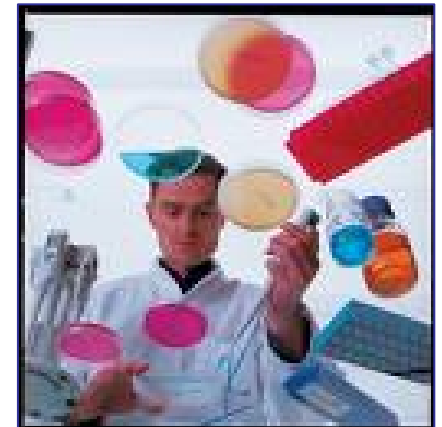
- ▶ Manglende anonymitet er ikke væsentligste årsag til afslag om at være bedømmer
- ▶ Manglende anonymitet betyder at **kvalitetssikringen svækkes**

Nationens interesse i størst mulig effekt af investeringen i forskning

versus

Den enkelte forskers mulighed for at kunne kontrollere, at hun/han har fået en korrekt behandling

OK til anonymitet

- Kvalitet af dansk forskning er meget vigtig
- Der er i forvejen meget der beskytter forskeren/ansøgeren (flere bedømmere, bedømmelser til kommentar, kan forlods lave negativliste, bevillingsbeslutning ligger i organ (ej hos reviewer), forslag om offentliggørelse af reviewer-liste)

Sikring af forskningskvalitet

Anbefaling: Større afstand mellem bevilligende organ og ansøgere

- ▶ Danmark er et meget lille land
- ▶ Vi har relativt få forskningsmiljøer
- ▶ Vi har meget store organer i især DFF (op til 22 medlemmer)
- ▶ DFF's råd er næsten rent danske medlemmer, primært fra forskningsinstitutionerne og bedømmelse sker primært i rådene

Observationer:

- ▶ De fleste steder har rådsmedlemmer generelt højere succesrater end andre forskere (naturligt men ikke godt)
- ▶ I nogle råd er succesraten dobbelt så høj som for øvrige forskere
- ▶ I efterår 2008 stod "Rådsnære" medlemmer i FSS for 50% af bevillingerne, og i FNU for 33% af bevillingerne
- ▶ Inhabiliter håndteres korrekt

Konkrete anbefalinger til reduktion af problemet:

- Øget brug af peer review's
Flere øjne, mere åben proces, krav til faglig bredde i råd reduceres
- Større grad af "eksternalitet" i råd/organer og mindre råd
Flere internationale medlemmer (husk balance), loft på antal fra samme institution, brug af institutionseksterne medlemmer

Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt forskningsrådssystem
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Habilitet (*Nepotisme*)
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler (*nomenklatur*)
5. Internationalisering af dansk forskning

Rammer for et stærkt ... **Forskningspolitisk rådgivning**

Danmarks Forskningspolitiske Råd, men mange flere ...

Danske Universiteter

DG

DFR

DSF

KUF

+ Mange har lyst til at give forskningspolitiske råd!

- Danske Universiteter, DG, DFR, DSF, RTI, Dansk Industri og sektorministerier vil alle gerne give råd. Repræsenterer hver især særinteresser
- KUF. Konsensusorgan og repræsenterer en delmængde

- Den forskningspolitiske scene er meget åben og overbefolket

- *DFR synes ikke at have en præferencestilling i det politiske system*
- *Danske Universiteter og udmøntende råd synes ikke at have respekt for DFR's råd*
- *Mange rådgivere med hver sin agenda. Betyder, at regering, politikere og ministerium har "fri bane"*

- ▶ **Der er hensigtsmæssigt at have et kompetent og uafhængigt forskningspolitisk rådgivningsorgan a la DFR**
- ▶ **DFR bør have styrket sin internationale profil**
- ▶ **Det er vigtigt, at DFR har opmærksomhed rettet mod efterspurgte rådgivningsopgaver og man kan overveje mere formaliserede procedurer omkring rådgivningsfunktionen**

Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt forskningsrådssystem
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Habilitet (*Nepotisme*)
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler (*nomenklatur*)
5. Internationalisering af dansk forskning

Strategiske versus Frie forskningsmidler

	Virkeområde	Udmøntnings-form	Ansøgning	Bedømmelses-kriterier
DFF "Fri"	<ul style="list-style-type: none"> • Åbent 	<ul style="list-style-type: none"> • Åbent • Tematiseret på virkemiddel 	<ul style="list-style-type: none"> • Forsker-initieret 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet
DSF Strategisk ("Ufri")	<ul style="list-style-type: none"> • Tematiseret 	<ul style="list-style-type: none"> • Faste virkemidler 	<ul style="list-style-type: none"> • Forsker-initieret 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet • Relevans • Effekt

Nomenklatur:

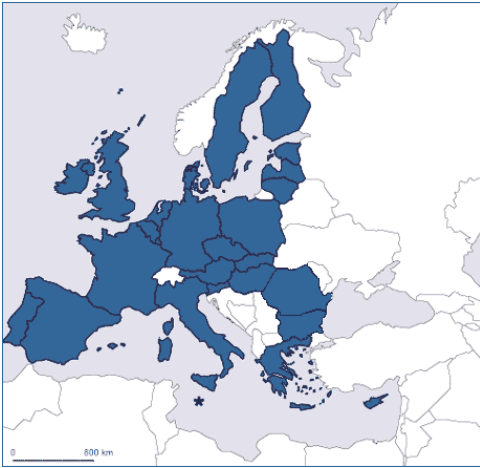
- Ordet "Fri" forskning er ikke korrekt beskrivende og derfor uheldigt
- Sammenblandes også med universiteternes basismidler
- Ansøgere vægter ikke de to områder væsentligt forskelligt
- Ordene "Forskerinitieret" eller "Tematiseret" er ikke dækkende for de to områder
- Ordet "Strategisk" virker OK
- Man kan forsøge at erstatte "Frie" knyttet til Organer/Råd med ord som Science eller Videnskab

Centrale problemstillinger

1. Rammer for et stærkt forskningsrådssystem
 - a) Struktur, organisering og ledelse
 - b) Overlap
 - c) Samarbejde på tværs
 - d) Rammer for tværvideenskabelig forskning
 - e) Sekretariatsfunktion
2. Sikring af forskningskvalitet
 - a) Bedømmelsesproces
 - b) Brug af peer-reviews, herunder anonymitet
 - c) Kvalitetsopfølgning
 - d) Habilitet (*Nepotisme*)
3. Forskningspolitisk vs. forskningsfaglig rådgivning
4. Strategiske vs. frie forskningsmidler (*nomenklatur*)
5. Internationalisering af dansk forskning

Internationalisering af dansk forskning

- ▶ Forskerne har altid levet og ageret i et internationalt miljø: *Publicering, konferencer, projekter, videreuddannelse etc.*
- ▶ **Systemet** har hidtil primært levet i en national verden, men..
 - *Konkurrence om studerende*
 - *Samarbejde med udenlandske institutioner*
 - *Videreuddannelse af danskere og tiltrækning af udlændinge*
 - *Specialisering*
 - *Transnationale programmer*

Internationalisering er en udfordring: For systemet mere end for forskerne

- ▶ Forskningsinstitutionerne
- ▶ Forskningsrådssystemet, bl.a.
 - *Uddannelse af danske forskere i udlandet*
 - *Deltagelse i over-nationale programmer (common-pot problemstilling)*

Anbefalinger:

- Mere internationalitet i råd/organerne
- Reduktion af kompleksitet. Én bestyrelse for DFF, DSF (og RTI)
- Ændret system for forskningsbevillingerne (skal kunne binde sig til flerårigt)
- ***Hvad vil vi forskningspolitisk og udarbejdelse af en egentlig strategi***

Evaluering af Danmarks forskningsrådssystem

Hovedkonklusion:

Uanset system, så er **kvalitet og integritet** af de personer, der udfylder systemet - og her ikke mindst **forkvinder/formænd** - helt afgørende

Tak til råd m.m.

Godt og positivt samarbejde

En meget åben og åbenhjertig dialog

Formål med evaluering:

At vi og dansk forskning skal blive endnu bedre

Læs og brug evalueringsrapporten i den ånd
(og ikke som en kritik)